Graad 2

'n Grootboek met kort stories

AFRIKAANS

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Boek 8

Hoe om hierdie Grootboek te gebruik:

U as onderwyser moet u voorberei om hierdie Grootboek tydens 'n gedeelde leesaktiwiteit aan die leerders bekend te stel. Gewoonlik werk die onderwyser tydens sulke aktiwiteite met die hele klas, maar indien u klas te groot is, behoort u eerder met 'n groep of 'n deel van die klas te werk. Maak seker dat al die leerders die Grootboek kan sien, sodat hulle die teks self sal kan lees. Tydens gedeelde leessessies leer die leerders hoe om:

- 'n boek te hanteer
- 'n boek vas te hou
- die bladsye om te blaai

Daarby word basiese begrippe - omslag, voorkant, agterkant en titel - vasgelê.

Die leesproses word ook gemodelleer, en die vaardighede wat die KABV voorskryf, word ontwikkel. Dit behels die volgende:

- die ontwikkeling van luister- en praatvaardighede
- die ontwikkeling van ontluikende leesvaardighede
- die ontwikkeling van dink- en redeneervaardighede deur die beantwoording van vrae oor die storie
- die ontwikkeling van skryfvaardighede deurdat gedeelde lees tot gedeelde skryf lei

Voorbereiding vir 'n gedeelde leessessie

- Maak seker dat al die leerders die boek kan sien. Indien u klas groot is, werk eerder met 'n kleiner groepie.
- Maak indien moontlik 'n boekstander, sodat u die boek nie hoef vas te hou terwyl u lees nie. (Kyk instruksies op die agterste buite-omslag.)
- Hou 'n liniaal of wyser byderhand, sodat woorde tydens lees gevolg sal kan word.
- Plak plakkertjies by woorde wat u wil uitlig, of gebruik 'n "towervenster". (Gebruik 'n reghoekige stuk papier en knip 'n kleiner reghoek in die middel uit om 'n raam te vorm. Plaas dit tydens die leessessie oor die teks sodat slegs een woord sigbaar is.)

Die eerste gedeelde leessessie

Die eerste sessie fokus op genot en 'n eerste "kyk" na die teks, terwyl die leerders 'n persoonlike reaksie op die teks toon.

- Blaai die storie wat gelees gaan word deur. Praat oor die illustrasies.
- Vra leerders om die storie op grond van die titel en die prente te voorspel.
- Stel nuwe of moeilike woorde bekend voordat die storie gelees word.
- Gebruik woordkaarte om nuwe woorde bekend te stel.
- Maak seker dat u gevoelvol lees, en varieer u stemtoon en tempo.
- Gebruik ook verskillende gebare en gesigsuitdrukkings.
- Gebruik 'n wyser of liniaal om woorde uit te wys terwyl u lees, sodat die leerders sien waar gelees word en die klanke met die simbole op die bladsy vereenselwig. Dit sal hulle ook help om die leesproses van links na regs en van bo na onder waar te neem.
- Stel boekterme soos "woord", "sin", "bladsy", "outeur", "titel" ensovoorts bekend.
- Moedig leerders aan om aan die storie deel te neem deur sekere frases hardop saam te sê (bv. "Hardloop maar so vinnig jy kan. Jy sal my nie vang nie, want ek's die gemmerbroodman!").

Die tweede gedeelde leessessie

- Verskuif die fokus na groter leesbetrokkenheid saam met die onderwyser en na die besprekings wat plaasvind.
- Bevorder woordeskat, begrip, dekoderingsvaardighede en teksstrukture (taal, leestekens, ensovoorts).
- Stel die kenmerke van die spesifieke teks (toneelstuk, niefiksie, fiksie, gedig) aan die leerders bekend.

Die derde gedeelde leessessie

- Die leerders behoort die teks nou self te lees en by mondelinge, praktiese en geskrewe aktiwiteite wat op die teks gebaseer is, betrokke te raak.
- Waar moontlik behoort die gedeelde lees te lei tot gedeelde skryf, waarby u modelleer hoe om teks te skryf en die leerders dit dan probeer doen, terwyl u as fasiliteerder optree. Hierdie modellering van die skryfproses berei die leerders voor om hulle eie skryftake aan te pak.

Stories in hierdie boek:

1 Die haas en die skilpad

1

2 Wilma Walvis tot die redding

9

1 Die haas en die skilpad

Baie lank gelede het 'n haas en 'n skilpad saam in 'n groen woud gewoon. Die bruin skilpad het baie stadig geloop en die haas het altyd vir haar gelag.

Eendag sê die haas vir die skilpad: "Kom ons hou 'n resies."

Die skilpad stem in en die haas lag baie hard. Al die ander diere kom kyk wie die resies gaan wen.

Die haas hardloop baie vinnig en is gou ver voor die skilpad. Hy kyk oor sy skouer maar kan glad nie die skilpad sien nie, omdat sy so ver agter is.

Die haas gaan in die skadu van 'n boom staan om 'n oomblik te rus.

"Die skilpad is baie ver agter my," sê die haas vir homself. "Dit gaan nog lank duur voordat sy hier uitkom. Ek gaan nou eers onder die boom rus. Sodra ek die skilpad sien aankom, sal ek vinnig hardloop en die resies wen."

Die haas gaan toe lê, maar hy raak vas aan die slaap. In sy slaap hoor die haas hoe die diere juig en skreeu, maar hy dink hy droom.

Toe hy wakker skrik, sien hy dat skilpad al amper by die wenstreep is.

Die haas spring op en hardloop so vinnig soos die wind, maar dit is te laat. Toe hy weer kyk, sien hy hoe die skilpad oor die wenstreep loop.

Haas het twee baie waardevolle lesse geleer: Eerstens moet 'n mens nooit dink jy is beter as ander nie, want elkeen het iets unieks en besonders wat hy of sy kan doen.

Tweedens het hy geleer dat toewyding, volharding en harde werk nodig is om sukses te behaal.

Volhard en jy sal wen!

2 Wilma Walvis tot die redding

Lank, lank gelede het die Anemoonvis-gesin op 'n koraalrif in die blou see gewoon. Daar was 'n mamma, 'n pappa en hulle drie kinders.

Elke middag ná skool help die drie kinders hulle ouers om hulle huis op die koraalrif aan die kant te maak.

Daarná doen die drie kinders hulle tuiswerk. Dan gaan hulle met hulle maatjies op die koraalrif speel.

Die Anemoonvis-gesin is baie gelukkig. Hulle kry baie op die koraalrif te ete, en hulle voel baie veilig.

Tot eendag ...

... toe die Anemoonvis-gesin iemand om hulp hoor roep.

"Help! Help! Help!"

"Wie roep so?" vra mev. Anemoonvis.

"Wat op aarde is aan die gang?" vra mnr. Anemoonvis.

"Ons is bang!" roep die drie kinders.

Help!

Meteens sien hulle hom! 'n Yslike haai
met enorme, skerp tande, wat arme
Engela Engelvis jaag.

"Dit is Hendrik Haai!"
roep mnr. Anemoonvis uit.

Met Hendrik Haai kort
op haar stert, swem
Engela Engelvis so
vinnig as wat sy kan
al dieper die see in.

Die Anemoonvis-gesin wil vir Engela Engelvis help, maar hoe? Vinnig sit hulle koppe bymekaar.

Dan onthou hulle. Daar is een vis wat nie vir Hendrik Haai bang is nie. Dit is Wilma Walvis!

Dadelik bel mnr. Anemoonvis vir Wilma Walvis.

"Help! Wilma, jy moet kom help! Hendrik Haai wil vir Engela Engelvis opvreet. Sy is regtig in die moeilikheid!"

Wilma Walvis haas haar na hulle toe.

"Ek sal vir Engela Engelvis gaan help!" sê sy. "Ek is groot en sterk. Ek is nie vir Hendrik Haai bang nie."

Met 'n klap van haar stert swem Wilma Walvis reguit na Hendrik Haai toe. Sy gee vir Hendrik Haai 'n yslike stamp met haar groot lyf. Hy skrik groot en sluip baie skaam op die bodem van die see weg.

Hendrik Haai sal nooit weer vir Engela Engelvis pla nie!

"Dankie dat julle my gehelp het!" roep Engela vir die Anemoonvis-gesin. Daarná swem sy so vinnig as wat sy kan terug na haar huis toe – ver, ver weg van Hendrik Haai af.

"Wilma Walvis het tot ons redding gekom!" roep die Anemoonvis-gesin bly.

Vriende vertrou mekaar en help mekaar.

Dit is vir ons aangenaam om u aan die reeks Grootboeke bekend te stel. Hierdie Grootboek vorm deel van die groter Reënboogreeks, wat werkboeke, 'n bloemlesing, gegradeerde leesboeke en plakkate insluit. Ons hoop dat u die verskeidenheid stories wat by die agt Grootboeke vir hierdie graad ingesluit is, in u onderrig van waarde sal vind, en dat u leerders hulle gedeelde leeservaring sal geniet.

Die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) vir die Grondslagfase lig gedeelde lees as een van die belangrike komponente van die leesstrategie uit. Gedeelde lees vind gewoonlik twee tot vier dae per week plaas, en al die leerders lees dieselfde teks. Die Grootboeke en die gegradeerde leesboeke is vir hierdie doel geskik.

Die gebruik van 'n Grootboek met groot druk is egter uitstekend vir die doel van gedeelde lees, omdat die leerders die woorde en prente kan sien en die storie kan volg terwyl u lees, soos by tradisionele storievertelling. Dit is belangrik dat die leerders om die Grootboek moet sit, sodat hulle dit almal kan sien en die teks kan lees. Die groot druk van die Grootboeke maak dit vir u moontlik om hardop vir 'n groepie leerders in 'n ontspanne, nie-bedreigende atmosfeer voor te lees.

Die Grootboeke in hierdie reeks sal u leerders aan 'n verskeidenheid stories, rympies/gedigte en toneelstukke bekendstel, asook aan inligtings- en grafiese tekste.

Dit is u taak as onderwyser om die stories vir die leerders te laat lééf en om die ervaring prettig en opwindend te maak. Die gebruik van die Grootboeke sal u in staat stel om die leeservaring te modelleer op 'n wyse wat sowel u as u leerders sal geniet. Ons hoop dat hierdie boek u sal help om juis dit te doen.

Maak u eie Grootboekstander

U benodig:

1. Karton van dieselfde breedte as 'n oop Grootboek (60 cm breed) en drie keer die lengte plus 10 cm vir 'n soom (136 cm)
2. Maskeerband
3. Twee knypers of pennetjies

- Vou 'n 10 cm-soom aan die bokant van die karton.
- Verdeel die lengte van die oorblywende karton in drie gelyke dele.
- Vou die karton in die vorm van 'n A-raam, sodat die soom met die ander punt van die karton oorvleuel.
- Plak die soom met maskeerband aan die ander punt van die karton vas soos in die illustrasie hieronder getoon.

Ander idees vir die gebruik van 'n Grootboek

- Gebruik 'n vel deursigtige plastiek as oorlegsel vir u Grootboek, sodat u en die leerders daarop kan skryf.
- Klem die deursigtige oorlegsel met 'n knyper aan die Grootboek vas.
- Gebruik 'n watergebaseerde pen met wasbare ink om op die oorlegsel te skryf.

ISBN 978-1-4315-2784-7

9 781431 527847

Rainbow WORKBOOKS

ISBN 978-1-4315-2784-7

THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Published by the Department of Basic Education
222 Struben Street, Pretoria
South Africa

© Department of Basic Education
First edition 2016

The Department of Basic Education has made every effort to trace copyright holders but if any have been inadvertently overlooked, the Department will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

The Big Books in this series are available in all languages. They were developed by a team of UNISA Language and Education experts as part of their Community Engagement contribution to South Africa's education sector.

Author: V McKay